

Viðmerking:

Óli Jacobsen: Lógin um ábyrgd landsstýrisins er brotin:

HER ER PRÓGVÍÐ

Undir orðaskiftinum um spurningin hjá Hendrik Old um Yrkisráðið hjá Lönjavn-ingargrunninum segði Ann-finn Kallsberg m.a. í skriv-liga svarinum:

Løgtingslóg...um lönjav-n-ingargrunn var undir við-gerðini í lögtinginum... broytt soleiðis, at uppgáv-an hjá yrkisráðnum eisini skuldi fevna um fyrsting Lönjavn-ingargrunnsins. Henda orðing hevur tarnað landsstýrismanni-num at áseta í kunngerð nærri reglur fyri virksem-inum hjá ráðnum. Vist verður til omanfyri stand-andi viðmerkingar um stýrisskipanina....

Undir orðaskiftinum segði Annfinn Kallsberg m.a.:

...Samb. stýrisskipanina ..., hevur landsstýrismað-urin í fiskivinnumálum á

byrgdina av umsitingini hjá lönjavn-ingargrunni-num móttvegis Føroya Løgtingi. Tað sum er ógreitt er at í einari lóg stendur at tað skal vera eitt yrkisráð og í eini aðr-ari lóg stendur at hetta yrkisráðið eisini skal vera við í umsitingini av grunn-inum. Síðan hava vit eina stýrisskipanarlóg sum er yvir øllum hinum lóg-um, sum sigur at tað skal vera eitt greitt býti millum lógávu og útinnandi vald og tað er landsstýrismað-urin sum hevur ábyrgdina móttvegis lögtinginum. Tí er neyðugt at gera broyt-ingar onkunaðni í syst-eminum. Tað er ... tingið sjálvt sum .. skal taka av-gerðina um .. at tað ikki er landsstýrismaðurin sum hevur ábyrgdina av lön-javn-ingargrunninum men eitt ráð. Ella tað skal vera soleiðis at hetta ráð skal

vera ráðgevandi ella vit skulu rationalisera, so tað er bert eitt ráð sum skal vera ráðgevandi fyri landsstýrismannin.

Sum tað sæst er tann for-mella grundgevingin fyri ikki at fremja lógina at hon skal stríða móti stýrisskip-anarlógina. Tað er eisini rítt at var hetta so hevði landsstýrið heimild til hesa mannagongd.

Um júst hetta sigur dr.jur. Peter Blume:

Det ligeledes ikke noget grundlag for at antage at udvalget ville have fungeret i strid med almene kompetencefordelingsprincipper. I dansk ret er der mange eksempler på rådgivende organer med interessepræsentanter, der har til opgave at rådgive en minister med hen-

syn til forvaltningen af et bestemt område. Dette er f.eks. udtalt indenfor arbejdsmarkedsområdet. Sådanne konstruktioner antages ikke at skabe usikkerhed omkring kompetenceforholdene, og de anses ikke at være principielt betænkelige. Tværtimod tilstræber sådanne regler at gennemføre en regulering, som de interesserede parter har indseende med og en vis indflydelse på.

Der foreligger således ikke noget grundlag for ministeren til ikke at etablere rådet i overensstemmelse med loven..

Tað kann verða skoytt uppí, at fyri sjúkrahúsinu eru ráð við minst somu heimildum sum yrkisráðið, og vóru hesi ráð júst skipað í sam-band við stýrisskipanarlóg-

ina. Tað kann eisini nevast, at ein av nevndarlimumum í vinnunevndini, Bjørn á Heygum, ikki bert er lög-frøðingur men var ein av teimum sum gjørdi upp-skotið um stýrisskipanar-lógina.

Vit hava eisini heitt á lands-stýrið um at fáa ta lögfrøð-isligu meting sum liggur aftanfyrri stóðuna hjá lands-stýrinum. Vit hava einki frætt, og tí má roknast við, at eingin slik meting finst.

Tí er eingin ivi um, at mannagongdin í hesum máli er brot á stýrisskip-anarlógina.

LÓGIN UM ÁBYRGD LANDSSTYRISINS SIGUR Í § 5. Løgmaður ella landsstýr-ismaður verður revsaður, um hann tilætlað ella av

grovum ósketni skúgvar til viks tær skyldur sum liggja á honum sambært lögtingslóg um stýrisskip-an Føroya ella lógávu-annars ella starvsinnihaldi hansara.

Stk 2. Ásetanin í stk. 1 er eisini galdandi um so er at lögmaður ella lands-stýrismaður gevur lög-tinginum skeivar ella vill-leiðandi upplýsingar, ella um hann, tá lögtingið við-ger eitt mál, tigur við upplýsingum sum eru av stør-um týðningi fyri tingsins meting av málinum.

Lesarin kann sjálvur meta um hetta, men tað er alt sum bendir á, at landsstýrið hevur fram brot á bæði stykk-ini í hesi lóg. Og hesi lög-arbrót eru beinleiðis góð-kend av Føroya Løgting.

Óli Jacobsen

Peter Blume
Professor dr.jur.

Redegørelse vedr. ministres forpligtelse til at gennemføre en vedtaget lov.

Hetta er brot ur fra-greidningini. Hon verður í heilum líki prentað í FF-bladnum 6. mai.

Problemstilling

Den følgende redegørelse belyser spørgsmålet om i hvilket omfang en minister er forpligtet til at iværksætte de foranstaltninger, der er fastsat ved lov og herunder udstede de administrative forskrifter, der er forudsætningen herfor. Redegørelsen tager særligt sigte på lagtingslov om lønreguleringsfond, der er kundgjort 23.5.1997. Ifølge denne lovs § 4 skal der nedsættes et rådgivende udvalg, der skal rådgive ministeren med hensyn til indtægts sikring samt i spørgsmål angående lønreguleringsforvaltning. Medlemmerne til dette råd blev udpeget, men den bekendtgørelse, der udgjorde forudsætningen for at rådet kunne fungere, blev derimod ikke udstedt. Rådet blev dermed ikke etableret og den konkrete problemstilling er herefter om dette forløb er acceptabelt.

Denne problemstilling belyses i det følgende først ud fra almindelige forfatningsretlige og forvaltningsretlige

synsvinkler, idet det her-ved især vurderes på hvilken måde en sådan situation må bedømmes efter dansk ret. På baggrund af disse overvejelser vurderes til sidst under det konkrete forløb i forbindelse med 1997-loven. Det er herved lagt til grund at de almindelige of-fentligretlige forhold på Færøerne er tilrettelagt ud fra tilsvarende principper som i dansk ret. På baggrund af styrelseslovens § 1, der svarer til grundlovens § 3, samt den i 90.erne gennemførte nyordning i henseende til ministeransvarlighed er dette et nærliggende udgangspunkt.

Magtfordeling

Udgangspunktet for en vurdering af loves forpligtende karakter er det retlige forhold mellem lovgiver (Lagting/Folketing) og regering (Landsstyre). Det er en almindelig antagelse at lovgiver kan fastsætte hvilke som helst regler så længe disse ikke er i strid med forfatningen. Med denne begrænsning er lovgiver omnipotent (einaradandi). I denne forbindelse er formodningen at de love, som tinget vedtager, ikke strider mod forfatningen.

Formodningen vil derimod ikke kunne afkræftes af den udøvende magt med regeringen i spidsen. Under en lovs forberedelse og behandling i tinget har rege-

ringen pligt til at vurdere hvorvidt et fremsat forslag er i strid med forfatningen og er dette opfattelsen herefter at gøge tinget opmærksom herpå...

Lovgivers styrende position

Ved vurderingen af forholdet mellem den lovgivende og den udøvende magt er der efter moderne opfattelsen ikke tvivl om at den udøvende magt er subsidiær og ikke har nogen selvstændig kompetence. Det kan i denne forbindelse konstateres at Folketinget i stadig stigende omfang intervenserer i administrationen af lovgivningen og dermed i praksis underreger den udøvende magts subsidiære betydning.

Ministerens forpligtelse

På denne baggrund er det umiddelbart enkelt at tage stilling til spørgsmålet om en minister er forpligtet af vedtagne love. Forudsættes det at det ud fra almindelig lovfølgelse er fastlagt hvad en lovbestemmelse betyder og indebærer denne en pligt for ministeren til at foretage en bestemt handling er ministeren også forpligtet hertil.

Det kan herefter overvejes om der kan foreligge omstændigheder, som medfører at ministeren alligevel ikke har denne forpligtelse. Her kan der i et vist omfang skelnes

mellem på den ene side tiden kort efter lovens vedtagelse, hvor forpligtelsen er særlig klar, og på den anden side når der er gået lang tid, hvor der kan være sket praktiske, økonomiske eller sociale ændringer..

På denne baggrund kan det i almindelighed konstateres at en minister er forpligtet til at gennemføre vedtagne lovgiver. Dette gælder i og for sig uanset om regeringen har støttet den pågældende lov eller dette ikke er tilfældet, men i langt de fleste situationer har regeringen stemt for lovforslaget, hvorved det er særligt utvivlsomt at ministeren har pligt til at realisere loven. Det kan tilføjes at ønsker ministeren ikke efterfølgende at gennemføre loven kan pligten hertil først ophæves, såfremt en lovændring vedtages.

Konsekvensen af manglende lovgennemførelse

Det er naturligt kort at berøre spørgsmålet om hvilke konsekvenser, der kan være forbundet med at minister ikke overholder en forpligtelse fastsat ved lov. Det følgende tager på ny udgangspunkt i dansk ret. Der kan være tale om enten et politisk eller et retligt ansvar. Hvorvidt sådanne reaktioner skal komme på tale afgøres af Folketinget. Det politiske ansvar kan have forskellig

karakter, men udgøres ultimativt af vedtagelsen af et mistillidsvotum, der indebærer at ministeren må gå af. ...

Lønreguleringsfondloven

På den herved beskrevne baggrund kan den manglende udnyttelse af be-myndigelsen i § 4 i lagtingslov om lønreguleringsfonden vurderes. Det kan først konstateres at der er tale om lov, som er vedtaget af et enigt lagting og dermed også er støttet af det daværende landsstyre. Det kan endvidere konstateres at kompetencen for det rådgivende udvalg, herved i relation til forvaltningen af indtægts-sikringsordningen, er klart beskrevet og er tilblevet som følge af et ændrings-forslag til det oprindelige lovforslag fremsat og støttet af et enigt erhvervsudvalg. Ud fra lovens forarbejder foreligger der således ikke nogen tvivl om hvilke opgaver udvalget skulle udføre og der er ej heller tale om en bestemmelse om hvilken der ikke har været opmærksomhed i forbindelse med lovens gennemførelse. Ministeren og landsstyret havde rig mulighed til at modsætte sig bestemmelsen, herunder beskrivelsen af udvalgets kompetence. § 4 stk.2 er tilsvarende klar, eftersom den angiver at ministeren „fastsætter“ de nærmere regler for rådets virksomhed. Denne formulering overlader ikke nogen valg-

muligheder for ministeren i henseende til udstedelse af de nødvendige administrative retsforskrifter. Der er da ej heller nogen tvivl om at rådet skulle nedsættes og fungere som angivet i loven.

Der foreligger således ikke noget grundlag for ministeren til ikke at etablere rådet i overensstemmelse med lovens § 4. På dette grundlag er den manglende nedsættelse af rådet kritiskabel.

Konklusion

Sammenfattende konstateres

at en minister er forpligtet til at gennemføre de regler, der er fastsat ved lov,

at ministeren ikke er kompetent til at overvurdere de regler, som lovgivningsmagten har fastsat,

at der normalt ikke foreligger grund til at ikke at gennemføre vedtagne lovgiver, i hvert fald ikke de første år efter lovens vedtagelse, og

at der normalt ikke foreligger grund til at ikke at gennemføre vedtagne lovgiver, i hvert fald ikke de første år efter lovens vedtagelse, og

Peter Blume 20. April 1999